

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТИПОВИХ ПОМИЛОК ПРИ ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ

Як відомо, англійська мова має тисячолітню історію розвитку. За цей час у ній нагромадилися велика кількість виразів, які вирізняються як вдалі, влучні і красиві. Досконале володіння будь-якою іноземною мовою, зокрема англійською, видається неможливим без знання методів та прийомів, що спрямовані на усунення типових помилок при її вивченні. Помилки є природнім супутником не лише навчання, але й зрілого мовлення. Навіть у рідній мові ми нерідко помиляємося, виправляємо себе, замінюємо гірший варіант на кращий.

Нашою метою є розгляд та попередження типових помилок при вивченні англійської мови та методики їх виявлення під час навчання англійської мови учнів та студентів. Вважаємо, що вивчення та попередження окремих аспектів найбільш уживаних помилок є необхідною і важливою умовою не лише для збільшення і урізноманітнення лексичного запасу учнів, а й розширення їх розумового горизонту, морального виховання. Для тих, хто вивчає англійську мову як іноземну, дуже важливо уникати таких помилок, тому що це надзвичайно урізноманітнює і забарвлює мовлення, значно полегшує висловлювання своєї думки.

З огляду на це учитель завжди повинен вміло і спокійно реагувати на помилки учнів. Всі його зусилля насамперед повинні бути спрямовані на попередження типових помилок, що досягається шляхом аналізу і систематизації їх, виявлення закономірностей їх виникнення. Якщо учні неодноразово повторюють ті самі помилки, то згодом вони переростають у негативну навичку, яку важко ліквідувати.

Водночас необхідно закріплювати позитивний досвід учнів. Так, на підтвердження правильності відповіді можна схвально кивнути головою, похвалити учня – така реакція сприяє закріпленню правильного варіанта висловлювання. Негативна реакція учителя на кожную помилку, виправлення її і вимога повторити правильний варіант лише гальмують розвиток мовлення, оскільки стримують бажання висловитися.

Так само неправильно пропонувати учням стежити за помилками свого товариша і виправляти їх, адже за таких умов вони зосереджують увагу на формі, а не на змісті висловлювання. Крім того, вони повинні утримувати у пам'яті чужі помилки, що веде до їх запам'ятовування і руйнування уже сформованих навичок, а учень, який відповідає, при цьому намагається стежити не за змістом, а за формою висловлювання. Можливий і такий неправильний варіант, коли учитель сам, виправляючи помилку, повторює її, що спричинює до запам'ятовування помилки учнями.

Виправлення мовних помилок залежно від різних видів мовленнєвої діяльності здійснюється по-різному.

До виправлення помилок під час читання вголос необхідно залучати й

учнів. При цьому помилки, які неодноразово повторюються, необхідно виправляти відразу. Що ж до помилок, які зустрічаються лише один раз, то їх доцільно виправляти лише після того, як учень закінчив читання. Одним із прийомів ліквідації типових помилок є додаткові вправи на читання слів і буквосполучень.

При виправленні помилок у письмі, необхідно запроваджувати ще й такі способи виправлення помилок як:

- самоперевірка (учні самі перевіряють свої роботи, користуючись підручником та іншими матеріалами, або звіряють свої роботи з правильним варіантом, поданим, наприклад, на дошці або на картках);
- перевірка учителем (вчитель перевіряє роботи у класі у процесі їх виконання, відзначаючи при цьому лише речення, де є помилки, а учень самостійно знаходить).

Багаторічний досвід роботи з урахування типових помилок і цілеспрямована систематична робота над їх виправленням є одним з раціональних шляхів підготовки учнів до вступного екзамену з англійської мови.

Найважчою граматичною категорією для учнів є дієслівна система англійської мови, на яку припадає 40% усіх граматичних помилок. Далі йдуть помилки на вписування артиклів, порушення порядку слів, вживання прислівників, утворення множини іменників.

Граматичні явища, у яких допускають найбільшу кількість помилок, необхідно подавати у вправах і тестах на уроках англійської мови. Наприклад, дієслово «to be» активізується у тренувальних і ситуативних вправах упродовж усього першого року навчання. Велика кількість вправ відводиться також на активізацію в усному мовленні таких граматичних явищ, як часів *indefinite*, *past indefinite*, структури «there is», артиклів, займенників, прийменників. Система вправ у підручниках створює належні умови для формування і активізації граматичних навичок в усному мовленні учнів.

Причиною виникнення типових граматичних помилок є недооцінювання інтерферуючого впливу навичок рідної мови на нестійкі навички володіння іноземною мовою.

Саме інтерферуючим впливом української мови можна пояснити більшу частину таких типових помилок, як пропуски дієслова «to be», артиклів, помилки у порядку слів, у вживанні часів, особливо тривалих, прийменників і т.д. Як правило, учні через відсутність стійких граматичних навичок застосовують несправжню аналогію з рідною мовою, наприклад «У нашому місті багато парків» – «In our town many parks».

Нами розроблено і виготовлено спеціальний роздатковий матеріал, до якого увійшли вправи, що сприяють автоматизації граматичних навичок в умовах природного мовного спілкування і забезпечують індивідуальний підхід у роботі над типовими помилками учнів. Щоб навчити учнів, наприклад, правильного вписування словосполучення this year, передбачено

серію вправ з використанням:

1. Мікроконтексту: «A Happy Year» I have joined the English club this year. This year my father has bought a bicycle for me.

I'll go to Kyiv with my granny this year. This year my brother has entered this university.

When will you go to Odessa?

– I'll go to Odessa this year.

2. Карток з такими завданнями: а) Виберіть правильне рішення:

I'll leave school at this year.

I'll leave school in this year.

I'll leave school this year,

б) Закінчіть речення, використавши модель:

1) We'll go to Cherkassy.

2) Last year my sister left school and... she is going to enter the universiti.

в) Дайте відповіді на запитання: What are you going to enter the university (to).

Подібні вправи вчителька застосовує також у роботі над іншими типовими помилками учнів.

Спираючись на матеріали аналізу типових помилок учнів, необхідно зазначити, що для попередження й подолання граматичних помилок учителеві іноземної мови необхідно:

1. Оволодіти сучасною методикою викладання іноземних мов, додержуватись методичних рекомендацій навчальних комплектів при вивченні граматичного компонента мови як невід'ємної складової частини мовного спілкування.

2. Знати типові помилки, щоб своєчасно запобігати їм, у формуванні іншомовних навичок мовлення приділяти особливу увагу у роботі з тими граматичними структурами, у яких учні найчастіше допускають помилки; навчати учнів уживати ці граматичні структури у навчально-мовних і мовних ситуаціях, вправах, близьких до умов спілкування.

3. Ураховувати інтерферуючий вплив окремих граматичних явищ української мови на вивчення іноземної мови і практикою у мовленні домагатися автоматизації вписування складних для засвоєння граматичних структур.

4. Не допускати опрацювання нових граматичних явищ перш, ніж будуть сформовані міцні навички вживання відомої граматичної структури.

5. Спрямовувати самостійну роботу учнів на запобігання типовим помилкам, здійснюючи при цьому диференційований підхід до учнів, оптимальне дозування домашніх завдань, поєднання усних форм самостійної домашньої роботи з письмовими.

Сьогодні українські науковці плідно працюють у царині створення нових навчальних планів, підручників та посібників з іноземних мов. Розпочався процес створення професійно-орієнтованих підручників для інтенсивного читання, скомпонованих на принципах інтерактивності та проблемності. Значна увага приділяється вирішенню проблеми підготовки і

підвищення кваліфікації учителів іноземних мов для середніх шкіл, що якісно відобразиться на побудові раціональної системи навчання учнів.

Дослідженням було встановлено, що навчання іноземним мовам, зокрема англійської, неможливе без широкого використання новітніх засобів навчання. Проведені дослідження підтвердили також, що поліпшення в оволодінні іноземними мовами в умовах масового обов'язкового вивчення їх у школі неможливе без серйозного перегляду методики навчання; навчання повинно здійснюватись на основі науково-обґрунтованої методичної теорії; особливу увагу необхідно приділяти систематизації типових помилок та оволодінню учителем технології попередження типових помилок при вивченні англійської мови учнями загальноосвітніх закладів I-III ступенів.

Отже, упровадження новітніх інформаційних технологій до вивчення та попередження типових помилок на уроках англійської мови є необхідною і важливою ланкою організації навчально-виховного процесу. Правильний вибір методів, прийомів і форм роботи при попередженні типових помилок стимулюватиме мовну активність учнів, сприятиме збільшенню їх лексичного запасу та впливатиме на культурне і моральне виховання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Московий М.І. Лексикологія англійської мови. – Х.: Основа, 1993. – 256 с.
2. Полотенко О.Б. Особистісно орієнтований підхід до навчання іноземної мови // Англійська мова і література. – 2004. – № 2. – С. 2-6.